

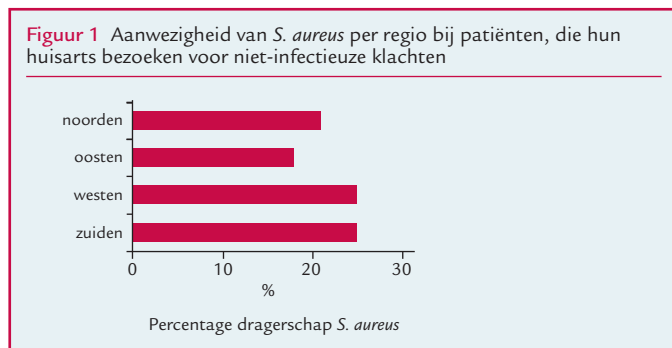
Ligt MRSA overal op de loer?

Gé Donker, Ellen Stobberingh

Antibioticaresistentie is wereldwijd een toenemend probleem. In Nederland is de prevalentie van antibioticaresistente micro-organismen nog relatief laag, maar ook hier komt steeds meer resistentie voor. In Nederlandse ziekenhuizen is er tussen 2002 en 2006 een verdubbeling opgetreden van de meticilline resistente *Staphylococcus aureus* (MRSA), die zich kenmerkt door verandering van het *mecA*-gen. Deze bacterie kan ernstige huidinfecties en necrotiserende pneumonie veroorzaken. Antibioticagebruik is de belangrijkste risicofactor voor antibioticaresistentie. Huisartsen schrijven ongeveer 80% van de antibiotica voor die we in Nederland gebruiken. Als huisartsen antibiotica optimaal voorschrijven helpt dit om de antibioticaresistentie te beheersen. Als de huisarts bij een patiënt een bacteriële infectie vermoedt, is op dat moment niet bekend welke bacterie de verwekker is en of die bacterie resistent tegen antibiotica is. Inzicht in de antibioticaresistentie van de bacteriepopulatie bij niet-zieke Nederlanders (dragers) is een goede indicatie voor de te verwachten resistentie bij patiënten. We gingen na hoe vaak bij patiënten die geen symptomen van een infectie hebben, *S. aureus* in de neus voorkomt – dat staat gelijk aan het dragerschap – en hoe de antibioticagevoeligheid voor deze bacterie bij de dragers is.

Bijna een kwart van de Nederlanders is drager van *S. aureus*...

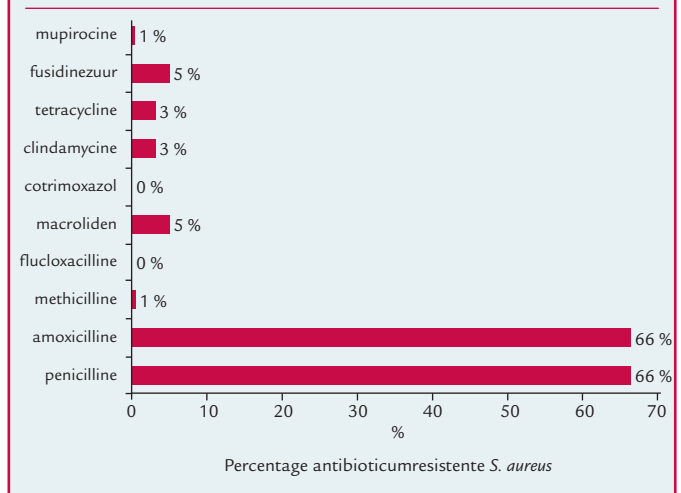
Uit 617 van de 2703 afgenomen neuswatten werd een *S. aureus* (23%) geïsoleerd. De variatie per regio was gering: 18% in het oosten tot 25% in het westen en zuiden van het land (figuur 1).

...maar bij hen wordt geen MRSA gevonden

Van de geïsoleerde *S. aureus* was 66% resistent tegen penicilline en amoxicilline. Resistentie tegen macroliden (erytromycine en claritromycine), tetracycline, clindamycine en fusidinezuur was minder dan 5% en resistentie tegen mupirocine en ciprofloxacine minder dan 1% (figuur 2). Slechts één isolaat was resistent tegen fusidinezuur en mupirocine. Alle isolaten waren gevoelig voor cotrimoxazol, flucloxacilline, amoxicilline/clavulaanzuur, rifampicine en vancomycine. Vijf isolaten waren resistent tegen meticilline (MIC 8 mg/L), maar deze bevatten niet het *mecA*-gen en worden daarom niet beschouwd als MRSA. We vonden geen geografisch verschil in resistentie.

Figuur 2 Resistentiepercentage van *S. aureus* in Nederland voor antibiotica bij patiënten zonder klachten van infectie in de huisartsenpraktijk

Conclusie

Bijna een kwart van de Nederlanders is drager van *S. aureus*. Gezien de resistentie tegen penicilline en amoxicilline worden deze middelen terecht niet voorgeschreven bij een stafylokokkeninfectie. Behalve het hoge percentage resistentie voor penicilline en amoxicilline, was er slechts weinig resistentie tegen de andere onderzochte antibiotica. Dat is goed nieuws. De lage resistentiepercentages voor mupirocine en fusidinezuur ondersteunen de NHG-Standaard huidinfecties. Fusidinezuur is een nuttig middel bij oppervlakkige huidinfecties en mupirocine moet men reserveren voor infecties ten gevolge van *S. aureus* met aangetoonde fusidinezuurresistentie. We vonden geen MRSA. Dit suggereert dat de toenemende resistentie van *S. aureus* in gezondheidszorginstellingen zijn oorsprong waarschijnlijk niet in de open populatie vindt. De huisarts kan de aandacht met betrekking tot MRSA-casefinding richten op patiënten met recidiverende pustuleuze huidinfecties, patiënten die recent in buitenlandse zorginstellingen zijn geweest, varkenshouders, houders van mestkalveren en medegezinsleden van alle voornoemde uit andere bronnen bekende risicogroepen. Restrictief voorschrijven van antibiotica is het belangrijkste instrument voor de huisarts om het resistentieprobleem te beheersen.

Dit onderzoek is uitgevoerd onder 17 huisartsenpraktijken die deel uitmaken van de 'Continue Morbiditeits Registratie Peilstations Nederland', aangevuld met 10 andere huisartsenpraktijken. De huisartsen namen een neuswat af bij 50-100 patiënten die hun spreekuur bezochten met een niet-infectieuze aandoening (totaal 2703). Het bacteriologisch laboratorium van het academisch medisch centrum in Maastricht onderzocht de neuswatten op de aanwezigheid van *S. aureus* en de gevoeligheid voor verschillende antibiotica. Voor meer informatie: g.donker@nivel.nl.